

Як діяти, якщо ви стали жертвою домашнього насильства

Що ж являє собою домашнє насильство?

Згідно Закону України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» домашнє насильство – діяння (дії або бездіяльність) фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, або між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають (проживали) однією сім'єю, але не перебувають (не перебували) у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає (проживала) особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, що й постраждала особа, а також погрози вчинення таких діянь.

Отже, видами домашнього насильства є:

- економічне насильство – форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;
- психологічне насильство – форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;
- сексуальне насильство – форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;
- фізичне насильство – форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання

допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Постраждала особа має право на:

- дієвий, ефективний та невідкладний захист в усіх випадках домашнього насильства, недопущення повторних випадків домашнього насильства;
- особа має право на особисте або через свого представника звернення до суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- отримувати повну та вичерпну інформацію від суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, про свої права і соціальні послуги, медичну, соціальну, психологічну допомогу, якими вона може скористатися;
- безоплатне отримання відповідно до законодавства соціальних послуг, медичної, соціальної та психологічної допомоги відповідно до її потреб;
- безоплатну правову допомогу у порядку, встановленому Законом України "Про безоплатну правову допомогу";
- повагу до честі та гідності, уважне та гуманне ставлення з боку суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству;
- конфіденційність інформації особистого характеру, яка стала відома суб'єктам, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, під час роботи з постраждалою особою, та захист персональних даних;
- вибір спеціаліста за статтю (за можливості);
- відшкодування кривдниками завданих матеріальних збитків і шкоди, заподіяної фізичному та психічному здоров'ю, у порядку, визначеному законодавством;
- звернення до правоохоронних органів і суду з метою притягнення кривдників до відповідальності, застосування до них спеціальних заходів щодо протидії домашньому насильству;
- своєчасне отримання інформації про остаточні рішення суду та процесуальні рішення правоохоронних органів, пов'язані з розглядом факту вчинення стосовно неї домашнього насильства, у тому числі пов'язані з ізоляцією кривдника або його звільненням;
- інші права, передбачені законодавством у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, а також міжнародними договорами, згоду на обов'язковість яких надано Верховною Радою України.

Дії особи, якщо вона зазнала домашнього насильства.

Крок 1. негайно зателефонувати за номером «102». Під виклику екіпажу патрульної поліції слід зазначити, що потрібен саме екіпаж “ПОЛІНА” (поліція проти домашнього насильства), які реагують виключно на виклики, що пов'язані із домашнім насильством. Виклик поліції саме за номером «102» в

подальшому допоможе встановити факт здійснення такого виклику у разі, якщо поліція не приїхала або не вжила належних заходів.

За фактом виклику має прибути екіпаж патрульної поліції, зафіксувати прояв домашнього насильства у будь-якій формі та вжити такі заходи:

- скласти протокол про адміністративне правопорушення (що передбачене ст. 173-2 [Кодексу України про адміністративні правопорушення](#) – вчинення домашнього насильства, насильства за ознакою статі, невиконання термінового заборонного припису або неповідомлення про місце свого тимчасового перебування).
- далі складений протокол про адміністративне правопорушення разом з матеріалами, що зібрані працівниками поліції на підтвердження факту домашнього насильства, надсилається до суду. І вже суд вирішує, чи притягнути кривдника до відповідальності, чи ні.
- за наявності для цього підстав, затримати кривдника максимум на 3 години;
- застосувати [терміновий заборонний припис](#) стосовно кривдника (виноситься строком до 10 діб у разі у разі існування безпосередньої загрози життю чи здоров'ю постраждалої особи).

Корисно! У разі, якщо з будь-яких причин особа не викликала поліцію та не зафіксувала факт насильства і сім'ї в момент вчинення, необхідно звернутися до [територіального відділення поліції](#) та написати [заяву про притягнення кривдника до відповідальності](#). Якщо не можливо залишатися вдома, необхідно продумати, де перечекаати небезпеку, взяти із собою всі необхідні документи та речі.

Крок 2. У разі, якщо особа стала жертвою домашнього фізичного або сексуального насильства навіть, якщо немає видимих ознак ушкоджень (наприклад синців чи подряпин), потрібно негайно звернутися до лікаря у травмпункт/судово-медичного експерта, щоб своєчасно зафіксувати тілесні ушкодження і визначити ступінь їх тяжкості. Надалі це допоможе притягнути кривдника до кримінальної відповідальності.

Для зняття таких пошкоджень можна звернутися до бюро судово-медичної експертизи у відповідній області. В подальшому висновок експерта буде вагомим доказом у суді.

Крок 3. У разі вчинення фізичного або домашнього насильства, бажано негайно звернутись до районного відділення поліції для складання письмової заяви про вчинення кримінального правопорушення, до якого слід додати копію висновку судово-медичного експерта. У такій заяві слід коротко та чітко описати всі обставини справи. Також письмова заява може бути направлена, як цінний лист з повідомленням про доставку.

Важливо! В районному відділенні поліції також можна зібрати дані, необхідні для кроку № 4, у випадку, якщо насильство в сім'ї було систематичним

Крок 4. Скористайтесь правом на встановлення [обмежувального припису](#).

Корисними можуть стати також номери телефонів «гарячих ліній»:

- Національна гаряча лінія з питань запобігання домашнього насильства, торгівлю людьми та гендерної дискримінації 0-800-500-005, або з мобільного 116-123 вона працює цілодобово;
- Дитяча «гаряча лінія», бо дуже багато питань виникає щодо оформлення відпусток, для того, аби забезпечити нагляд за дітьми, які перебувають на карантині. 0-800-500-225, 116-111 (з мобільного);
- Державний кол-центр з питань запобігання домашньому насильству 1547;
- Урядовий кол-центр 1545;
- У разі необхідності також надається правова допомога, звертатись на гарячу лінію координаційного центру з питань безкоштовної правової допомоги — 0-800 213-103.

На гарячі лінії також можна звернутись в онлайн режимі.